

*Wczujmy się
w klimat!*

www.44mpa.pl

**Raport z konsultacji społecznych
projektu
Planu adaptacji do zmian klimatu
Miasta Poznania do 2030**

1 Wprowadzenie

„Raport z konsultacji społecznych projektu Planu adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030” (zwane dalej Raportem) został opracowany w ramach projektu „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców” realizowanego na zlecenie Ministerstwa Środowiska zgodnie z umową Nr 1/2017/DZM z dnia 12 stycznia 2017 r. przez Konsorcjum Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego i Arcadis sp. z o.o.

Organem opracowującym „Plan adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030” (zwany dalej Planem Adaptacji) w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. 2018 poz. 2081, zwanej dalej Ustawą OOŚ) jest Prezydent Miasta Poznania. Plan Adaptacji jest dokumentem, o którym mowa w art. 46 pkt 2 Ustawy OOŚ.

2 Podstawa prawna

Podstawę prawną strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. 2018 poz. 2081; dalej Ustawa OOŚ).

Ponadto konsultacje zostały przeprowadzone na podstawie Zarządzenia NR 857/2018/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 22 listopada 2018r. w sprawie przeprowadzenia w sprawie przeprowadzenia na terenie miasta Poznania konsultacji społecznych dotyczących projektu Miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Poznania

3 Udział społeczeństwa

Konsultacje społeczne projektu Planu Adaptacji wraz z Prognozą OOŚ trwały od 7 do 28 grudnia 2018 r. Ogłoszenie o przystąpieniu do konsultacji społecznych projektu Planu Adaptacji wraz z Prognozą OOŚ zostało zamieszczone:

- na stronie BIP Urzędu Miasta Poznania;
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Poznania;
- na stronie internetowej Miasta poświęconej konsultacjom społecznym <http://www.poznan.pl/mim/konsultujemy/konsultacje-spoeczne-dotyczace-projektu-planu-adaptacji-do-zmian-klimatu-dla-miasta-poznania,p,38117,38125,44528.html>;
- na stronie internetowej projektu „Wczujmy się w klimat!” www.44mpa.pl.

Uwagi można było:

- składać w Biurze Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Urzędzie Miasta Poznania, pl. Kolegiacki 17 oraz w Biurze Podawczym Urzędu Miasta Poznania, pl. Kolegiacki 17 w poniedziałki od godz. 7.30 do 17.00 oraz od wtorku do piątku od godz. 7.30 do 15.30,
- przesłać na wskazany wyżej adres a także w formie elektronicznej na adres mailowy: kp@um.poznan.pl
- za pomocą strony internetowej Projektu <http://44mpa.pl/>.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

W dniu 12 grudnia 2018 r. o godz. 17.00 w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 40 na ul. Garbary 82 (aula) w ramach konsultacji społecznych odbyło się spotkanie z mieszkańcami, podczas którego autorzy Planu Adaptacji przedstawili dokument i odpowiedzieli na pytania mieszkańców.

W ramach konsultacji uwagi i wnioski zgłosiło 14 mieszkańców Poznania i 2 organizacje społeczne. Wszystkie uwagi i wnioski zostały rozpatrzone i większość z nich została uwzględniona w Planie Adaptacji. W poniższej tabeli przedstawiono sposób uwzględnienia uwag i wniosków.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Tabela 1. Sposób uwzględnienia w *Planie Adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030* uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
1.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.6. str. 56-57	<p>1. Niewystarczająca pula przykładów zielono-błękitnej infrastruktury.</p> <p>2. Dodanie do przykładów błękitno-zielonej infrastruktury przykładu jakim jest ogród społeczny. Liczba ogrodów społecznych w Poznaniu co roku wzrasta. Są to miejsca pełne rozwiązań z zakresu zielono-błękitnej infrastruktury, które dodatkowo tworzone są przy udziale mieszkańców, stanowiąc dobrą praktyką służącą rozpropagowaniu tego typu rozwiązań na szerszą skalę.</p> <p>3. Dodanie do przykładów błękitno-zielonej infrastruktury przykładu jakim jest ogród społeczny.</p> <p>4. Liczba ogrodów społecznych w Poznaniu co roku wzrasta, a animatorzy działający w obrębie ogrodów współpracują ze sobą w ramach grupy Zielone Miasto. Ogrody społeczne to miejsca obfitujące w rozwiązania z zakresu zielono-błękitnej infrastruktury, współtworzone wraz z mieszkańcami i stanowiące dobrą praktykę służącą rozpropagowaniu tego typu rozwiązań na szerszą skalę. Innymi obiektami mogącymi służyć do edukacji na rzecz zielono-błękitnej infrastruktury są ogrody przy placówkach edukacyjnych (m.in. zazielenianie ścian budynków w celu zmniejszenia nagrzewania się ścian i ograniczania kosztów na klimatyzację - mają ją wszystkie współcześnie budowane objekty), przy przychodniach, placówkach zdrowia, domach kultury czy urzędach.</p>	Tak	Dodano przykład ogrodu społecznego. Działanie pozwala na realizację wszelkich elementów błękitno-zielonej infrastruktury.
2.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.6. str. 56-57	<p>2. Niewystarczająca pula przykładów zielono-błękitnej infrastruktury.</p> <p>3. Dodanie do przykładów błękitno-zielonej infrastruktury przykładu jakim jest ogród społeczny.</p> <p>4. Liczba ogrodów społecznych w Poznaniu wzrasta. Są to miejsca pełne rozwiązań z zakresu zielono-błękitnej infrastruktury. Nie tylko te objekty są w nich realizowane, i obecne, są także dobrą praktyką służącą rozpropagowaniu tego typu rozwiązań na szerszą skalę.</p>	Tak	Dodano przykład ogrodu społecznego. Działanie pozwala na realizację wszelkich elementów błękitno-zielonej infrastruktury.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
3.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.6. str. 56-57	<p>2. Skąpa pula przykładów zielono-błękitnej infrastruktury.</p> <p>3. Dodanie do przykładów błękitno-zielonej infrastruktury innych przykładów, takich jak ogród społeczny, ogrody na dachach, ogrody wertykalne czy łąki kwietne.</p> <p>4. W kontekście zmian społecznych - coraz silniejszego społeczeństwa obywatelskiego oraz większego wpływu idei ekologicznych dodanie form zieleni takich jak ogród społeczny wydaje się szczególnie uzasadniona, zwłaszcza, że takie ogrody cieszą się w Polsce rosnącym zainteresowaniem i popularnością. Sprzyjają nie tylko lokalnemu klimatowi ale i integracji społeczności lokalnych. łąki kwietne są idealnym rozwiązaniem adaptacyjnym do zmian klimatu - odporne na skrajne warunki, zapewniają bioróżnorodność i wsparcie zagrożonym owadom zapylającym (zob. Younis, Adnan & Riaz, Atif & Saleem, S & Hameed, Mansoor. (2010). Potential use of wild flowers in urban landscape. Acta Horticulturae. 881. 229-233. 10.17660/ActaHortic.2010.881.29.) . Ogrody na dachach czy ogrody wertykalne są testowane w wielu krajach w kontekście wpływu na jakość powietrza w mieście, zmniejszenie hałasu i izolację od skrajnych temperatur na zewnątrz (zob. Basdogan, Gulcinay & Cig, Arzu. (2016). Ecological-social-economical impacts of vertical gardens in the sustainable city model. 26. 430-438; Hadba, Lujain & Silva, Ligia & Mendonça, Paulo. (2017). Green Walls an Efficient Solution for Hygrothermal, Noise and Air Pollution Control in the Buildings. etc.).</p>	Tak	Dodano przykłady ogrodu społecznego, ogrodu wertykalnego i łąki kwietnej. Ogrody na dachach wymienione we wniosku znajdują się w opisie działania (zielone dachy). Działanie pozwala na realizację wszelkich elementów błękitno-zielonej infrastruktury.
4.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.8. str. 57	<p>2 Park Rataje nie powinien stanowić przykładu rewitalizacji zieleni parkowej, gdyż jego realizacja spowodowała m.in. zmniejszenie stopnia bioróżnorodności a także zwiększenie znaczące powierzchni zabetonowanych (nieprzepuszczalnych dla wód opadowych). Charakter zastosowanych rozwiązań bardziej nawiązuje do skwerów niż do parku, przez co stracona została możliwość stworzenia wielkoskalowego rozwiązania z wysoką zielenią pełniącą funkcje łącznika z innymi terenami zieleni o istotnym znaczeniu przyrodniczym.</p> <p>3 Usunięcie przykładu Parku Rataje z działania 1.8.</p> <p>4 W opinii zdecydowanej większości mieszkańców Poznania, w tym przyrodników, Park Rataje jest negatywnym przykładem podejścia do zieleni. Wartość środowiskowa tego terenu</p>	Tak	Usunięto.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>znacznie zmalała więc nie może zostać uznany za rewaloryzację w pełni znaczenia tego słowa. Nie jest o przykład utrzymania, ani wzmocnienia biotycznego ani funkcjonalnego, o którym mowa w opisie działania. Należy podkreślić, że o park w tym miejscu zabiegali mieszkańcy przez kilkadziesiąt lat – efekt uzyskany jest daleki od ich oczekiwań.</p>		
5.	<p>Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.8. str. 57</p>	<p>2. Park Rataje nie powinien stanowić przykładu rewaloryzacji zieleni parkowej. 3. Usunięcie przykładu Parku Rataje z działania 1.8. 4. Park Rataje jest skrajnie negatywnym przykładem podejścia do zieleni. Wartość środowiskowa tego terenu znacznie zmalała więc nie może zostać uznany za rewaloryzację. Nie jest o przykład utrzymania ani wzmocnienia biotycznego, ani funkcjonalnego, o którym mowa w opisie działania. Jest to przykład zniszczenia zasobów i potencjału tego miejsca. Przed "rewaloryzacją", która pochłonęła ogromne koszty, na tym terenie rośło więcej dużych drzew, mniej powierzchni było pokrytej betonem. Razi zwłaszcza przestrzeń przed LO nr X, gdzie stworzono strefę dla spotkań, spędzania czasu przez mieszkańców czy uczniów, która składa się z dużej, zabetonowanej przestrzeni, co pokazuje, że projekt ten wykonano bez racjonalnego podejścia do potrzeb mieszkańców i do zmian klimatu.</p>	Tak	Usunięto.
6.	<p>Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.8. str. 57</p>	<p>2. Park Rataje nie powinien stanowić przykładu rewaloryzacji zieleni parkowej. 3. Usunięcie przykładu Parku Rataje z działania 1.8. 4. W opinii zdecydowanej większości mieszkańców Poznania, w tym przyrodników, Park Rataje jest negatywnym przykładem podejścia do zieleni. Wartość środowiskowa tego terenu znacznie zmalała więc nie może zostać uznany za rewaloryzację w pełni znaczenia tego słowa. Nie jest o przykład utrzymania, ani wzmocnienia biotycznego ani funkcjonalnego, o którym mowa w opisie działania. Jest to przykład zniszczenia zasobów i potencjału tego miejsca.</p>	Tak	Usunięto.
7.	<p>Rozdział 7. Cel strategiczny 1.</p>	<p>2. Potrzeba doprecyzowania co rozumie się przez pojęcie rewaloryzacji. 3. Zmiany w parkach a także nowe tereny zieleni powinny być tworzone w oparciu o wykorzystanie rozwiązań opartych na naturze (NBS). W szczególności powinno się dążyć do</p>	Tak	Uzupełniono opis działania.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
	Działanie 1.8. str. 57	<p>zachowania istniejących ekosystemów, w tym wiekowych drzewostanów, siedlisk zwierząt, naturalnego ukształtowania terenu / tworzenia wysoce bioróżnorodnych, stabilnych ekosystemów odpornych na czynniki stresowe jak np. susza. Powinno temu towarzyszyć dążenie do rozszczelnienia nawierzchni / zachowania jak największej powierzchni biologicznie czynnej oraz prowadzenie ekstensywnej gospodarki (ograniczonej pielęgnacji terenów zieleni pozwalającej na zachowanie/wzrost ich bioróżnorodności).</p> <p>4 Jak pokazuje przykład Parku Rataje, zdecydowana większość zmian wprowadzanych w istniejących terenach zieleni prowadzi do ich degradacji, a nowo zakładane parki nie są projektowane, wykonywane ani pielęgnowane w zgodzie z potrzebami adaptacji do zmian klimatu.</p>		
8.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.8. str. 57	<p>2. Potrzeba doprecyzowania co rozumie się przez pojęcie rewaloryzacji - obecnie często oznacza to wycięcie starych, cennych drzew i zasadzenie nowych, małych i nieposiadających korony.</p> <p>3. Zmiany w parkach a także nowe tereny zieleni powinny być tworzone w oparciu o poszanowanie natury i wykorzystanie rozwiązań opartych na naturze (NBS). W szczególności powinno się dążyć do zachowania istniejących ekosystemów, w tym wiekowych drzewostanów, siedlisk zwierząt, naturalnego ukształtowania terenu / tworzenia wysoce bioróżnorodnych, stabilnych ekosystemów odpornych na czynniki stresowe np. łąk kwietnych. Powinno temu towarzyszyć dążenie do rozszczelnienia nawierzchni / zachowania jak największej powierzchni biologicznie czynnej oraz prowadzenie ekstensywnej gospodarki (ograniczonej pielęgnacji terenów zieleni pozwalającej na zachowanie/wzrost ich bioróżnorodności, ograniczenie używania pestycydów, kosiarek, dmuchaw).</p> <p>4. Jak pokazuje przykład Parku Rataje, zdecydowana większość zmian wprowadzanych w istniejących terenach zieleni prowadzi do ich degradacji, a nowo zakładane parki nie są projektowane, wykonywane ani pielęgnowane w zgodzie z potrzebami adaptacji do zmian klimatu - zbyt dużo powierzchni jest pokryte betonem lub kostką brukową. Podobnie rzecz ma</p>	Tak	Uzupełniono opis działania.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>się w przypadku stref innych niż park - np. ul. Św. Marcin, która po przebudowie ma dużo większą powierzchnię pokrytą kostką brukową niż przed remontem. Wiadomo, że pozostawienie niezabetonowanej powierzchni w mieście zapobiega powodziom i podtopieniom, a także korzystnie wpływa na lokalny mikroklimat i stosunki wodne (a co za tymidzie podtrzymanie bioróżnorodności oraz korzystne oddziaływanie na jakość życia ludzi mieszkających w mieście). Ziemia niepokryta betonem/kostką sprzyja regulacji temperatury, zwłaszcza podczas upałów. W przeciwieństwie do tego, strefy z rozległą zabetonowaną powierzchnią stają się miejskimi "wypami ciepła", które podczas upałów stanowią przestrzeń nie nadającą się do funkcjonowania dla ludzi, zwierząt etc. Zabetonowana nawierzchnia nie przyjmuje też pojawiających się coraz częściej gwałtownych i obfitych opadów (następujących często po długotrwałej suszy).</p>		
9.	<p>Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.9. str. 57-58.</p>	<p>2. Potrzeba rozszerzenia zapisu o zachowanie istniejących zadrzewień. 3. Zachowanie i odtwarzanie zadrzewień przyulicznych. 4 Istnieje konieczność zachowywania i wzbogacania istniejących zasobów , jako dobra wspólnego wszystkim mieszkańcom. W Poznaniu drzewa podlegają masowym wycinkom, związanym z inwestowaniem na terenach zieleni, zabudowywaniem klinów zieleni, przetwarzaniem miejskich tzw „nieużytków” z tereny zwartej zabudowy czy nowych kompleksów handlowych (wielkogabarytowych). Wzorem innych miast Poznań powinien opracować przy współudziale specjalistów, uczelni wyższych czy NGO's <i>Standardy wykonania i odbioru robót budowlanych a terenach zadrzewionych</i> - ustalające zasady prowadzenia prac inwestycyjnych wokół istniejących drzew, zasady wyceny wartości drzew, poprawy małej retencji itp. oraz <i>Standardy zielone ulice</i> – zasady wprowadzania nowych drzew w przestrzeń ulic, priorytet dla zieleni we wszystkich tego typu inwestycjach, ustalenie wspólnych zasad postępowania z gestorami sieci, czy odbudowa gatunkowa alei itp. Innymi wartymi do promowania rozwiązaniami w pasie drogowym na rzecz utrzymania drzew jak też zastosowanie NBS jest wykorzystanie mieszkanki kamienno-głębowej (zastosowana na ul.</p>	Tak	Uzupełniono opis działania.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		Półwiejskiej, przy budowie trasy przez Most św. Rocha), zielonych torowisk typu rozchodnikowego, nasadzenia z pnączy przy wiaduktach i tunelach		
10.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.9. str. 57-58.	<p>2. Potrzeba rozszerzenia zapisu o BEZWZGLĘDNE zachowanie i ochronę istniejących zadrzewień, zwłaszcza tych, w których występują stare, dużych rozmiarów drzewa (które dają znacznie więcej korzyści niż kilka, kilkadziesiąt małych, młodych drzew).</p> <p>3. Zachowanie i odtwarzanie zadrzewień przyulicznych - przy czym ważne jest wzbogacenie ich w drzewa o rozłożystych koronach które chronią przed upałem i nagrzewaniem się nawierzchni, a także przed wiatrem (zimą).</p> <p>4. Trzeba zachować istniejące zasoby i je wzbogacać, młode nasadzenia nie zastąpią szybko starych drzew. Albo nie zastąpią wcale, bo w miarę postępu zmian klimatycznych mogą mieć problemy z przyjęciem się w miejscu nasadzeń. W Poznaniu drzewa podlegają masowym wycinkom, oraz okaleczającemu przycinaniu gałęzi i konarów, trzeba je chronić wszelkimi możliwymi zapisami we wszelkich dokumentach.</p> <p>5. Niezbędne jest sporządzenie interaktywnej mapy inwentaryzacyjnej istniejących drzew, dostępnej online dla mieszkańców, tak aby wszelkie zmiany były społecznie kontrolowalne.</p>	Tak	Uzupełniono opis działania.
11.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.9. str. 57-58.	<p>2. Potrzeba rozszerzenia zapisu o zachowanie istniejących zadrzewień.</p> <p>3. Zachowanie i odtwarzanie zadrzewień przyulicznych.</p> <p>4. Trzeba zachować istniejące zasoby i je wzbogacać, młode nasadzenia nie zastąpią szybko starych drzew. W Poznaniu drzewa podlegają masowym wycinkom, trzeba je chronić wszelkimi możliwymi zapisami w wszelkich dokumentach.</p>	Tak	Uzupełniono opis działania.
12.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.9. str. 57-58.	<p>2. Potrzeba rozszerzenia zapisu o zachowanie istniejących zadrzewień.</p> <p>3. Zachowanie i odtwarzanie zadrzewień przyulicznych.</p> <p>4. Trzeba zachować istniejące zasoby i je wzbogacać, młode nasadzenia nie zastąpią szybko starych drzew. W Poznaniu drzewa podlegają masowym wycinkom, trzeba je chronić wszelkimi możliwymi zapisami w wszelkich dokumentach, a sprawców nielegalnych wycinek odpowiednio karać.</p>	Tak	Uzupełniono opis działania.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
13.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.6., 1.8., 1.9. str. 56-58	<p>2. Brak szczegółowego wykazu (nazwa zadania, lokalizacja i inne) głównych planowanych przedsięwzięć do działań adaptacyjnych. Brak w planie szacunkowego kosztu wdrożenia głównych planowanych przedsięwzięć (brak rozbicia na dalsze, szczegółowe do realizacji przedsięwzięcia).</p> <p>3. Uszczegółowienie działań dotyczących zieleni. Podanie konkretnych przykładów parków przeznaczonych do rewaloryzacji czy terenów przeznaczonych pod nowe parki. Podanie kwoty przeznaczonej na rewaloryzację i tworzenie nowych terenów zieleni. Podanie konkretnych przykładów działań w ramach zielono-błękitnej infrastruktury wraz z ich lokalizacją i kwotą przeznaczoną na te działania.</p> <p>4. Takie szczegółowe zapisy można znaleźć np. w Planie adaptacji do zmian klimatu dla Krakowa na stronie 71 w działaniu 'Budowa i rozwój parków jako systemu błękitno-zielonej infrastruktury' podany jest opis działania głównego, opis głównych planowanych przedsięwzięć, wyszczególnione są wszystkie parki z nazwy lokalizacji (m.in rzeczne sensoryczne, zielone ogrody) oraz podane nakłady razem 370 602 026 zł. W samym planie adaptacji dla Poznania, można również znaleźć bardziej szczegółowe zapisy niż w punktach dotyczących działań w obrębie zieleni, np. działanie 1.7. Wprowadzanie rozwiązań zmniejszających ruch samochodowy w Śródmieściu.</p>	Częściowo	Plan Adaptacji jest dokumentem strategicznym, a co za tym idzie zachowuje pewien charakter ogólny. „Wskazywanie szczegółowego wykazu (nazwa zadania, lokalizacja i inne) głównych planowanych przedsięwzięć do działań adaptacyjnych” jest domeną dokumentów programowych, nie strategicznych. W Krakowie opracowana jest „Koncepcja ochrony różnorodności biologicznej miasta Krakowa”, która pozwalała na wprowadzenie pewnych szczegółowych zapisów i danych do Planu Adaptacji tego miasta. Działanie 1.6 zawiera opracowanie koncepcji wprowadzania zielono-błękitnej infrastruktury do przestrzeni miejskiej, w szczególności w terenach o

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
				największej intensywności zabudowy. Koncepcja ta pozwoli na uszczegółowienie przedsięwzięć. Ponadto zgodnie z wnioskami mieszkańców wprowadzono dodatkowe działania dotyczące inwentaryzacji i opracowania strategii rozwoju terenów zieleni w Poznaniu. Realizacja działania pozwoli na szczegółowe opisanie działań dotyczących zieleni miejskiej
14.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.6., 1.8., 1.9. str. 56-58	2. Brak powiązania działań adaptacyjnych planu z dokumentami na jakie powołuje się projekt planu, a mianowicie Strategię Rozwoju Miasta Poznania 2020+. 3. Powiązanie planu adaptacji z innymi strategicznymi dokumentami miejskimi takimi jak, np. Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2020+. Zwrócenie uwagi na istniejące w strategii zapisy o konieczności ochrony systemu klinowo-pierścieniowego, zwiększaniu dostępności terenów zieleni dla mieszkańców, tworzenia ogrodów społecznych itp. 4. Z powodu braku spójności pominięte zostało zagadnienie ochrony i odbudowy klinów zieleni, w powoływanej strategii rozwoju. Brak w planie adaptacyjnym ochrony tych terenów (nie zabudowywanie, nie prowadzenie inwestycji drogowych wewnątrz klinów i na terenach bezpośrednio do nich przyległych powodujących uszczelniania powierzchni, istotne szczególnie dla klinów zieleni. Brak ochrony bioróżnorodności, brak ochrony ciągłości, korytarzy ekologicznych szlaków wędrówki zwierząt migrujących z gmin ościennych. Zapewnienie ochrony wód (oczka, stawy cieki wodne) w klinach zieleni, które stanowią naturalne poidła dla	Częściowo	Plan Adaptacji jest powiązany ze Strategią Rozwoju Miasta Poznania 2020+. Zgodnie z wnioskami mieszkańców wprowadzono dodatkowe działania dotyczące inwentaryzacji i opracowania strategii rozwoju terenów zieleni w Poznaniu. Realizacja działania pozwoli na szczegółowe opisanie działań dotyczących zieleni miejskiej.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		zwierzyny. Scalanie klinów, które mogłyby być zaliczane jako element odbudowy klinów zieleni poprzez włączanie do gminy niewielkich fragmentów lasu będących w gestii właścicieli prywatnych. Poprawa lesistości tych terenów.		
15.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. str. 54-58	2. Potrzeba dodania działania pt. Stworzenie strategii rozwoju terenów zieleni. 3. Strategia rozwoju terenów zieleni ma umożliwić zachowanie istniejących terenów zieleni, chronić je przed nadmiernym wykorzystaniem, nadmiernym zagospodarowaniem czy zabudową. Opracowanie to ma nadawać kierunek zwiększania udziału terenów zieleni w mieście, łączenia terenów zieleni w spójny i stabilny system, tworzenia korytarzy ekologicznych i przewietrzających miasto. Zapewniając łatwy i szybki dostęp do ogólnodostępnych terenów zieleni każdemu mieszkańcowi Poznania. W opracowaniu tym mają się również znaleźć zapisy o sposobie projektowania, zagospodarowywania i pielęgnacji terenów zieleni, dążąc do zwiększania bioróżnorodności, m.in. w oparciu o zapisy planu adaptacji do zmian klimatu. 4. Poznań nie ma opracowanych MPZP dla wszystkich terenów zieleni w mieście. Opracowanie wielu Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego lub jednego MPZP dla wszystkich terenów zieleni jest bardzo czasochłonnym procesem, trudnym do realizacji. Zanim dojdzie do opracowania dokumentów planistycznych powinno się opracować dokument strategiczny, który już w czasie opracowań MPZP będzie chronił tereny zieleni. Należy opracować dokument strategiczny, na podstawie którego będzie można wykonywać dalsze opracowania pozwalające tworzyć spójny, stabilny system terenów zieleni miejskiej.	Tak	Dodano działanie 1.10.
16.	Rozdział 7. Cel strategiczny 1. str. 54-58	2. Potrzeba dodania działania pt. Opracowanie inwentaryzacji terenów przyrodniczych miasta, ich waloryzacji i oceny ich zagrożeń. 3. Opracowanie zawierać powinno inwentaryzację terenów zieleni i nieużytków. Pełna dokumentacja składać się powinna z szeregu opracowań w tym inwentaryzacji dendrologicznej, ornitologicznej, chiropterologicznej, waloryzacji, oceny zagrożeń i w razie potrzeby wytycznych. Inwentaryzacje i waloryzacje pozwolą ocenić wartość przyrodniczą danego terenu, stanowiącą podstawę do decydowania o przeznaczeniu terenu i	Tak	Dodano działanie 1.10.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>opracowywaniu zasad kompensacji przyrodniczej w razie przeznaczenia terenu pod inwestycje. Opracowanie oceny zagrożeń i wytycznych pozwoli na opcjonalne zarządzanie terenem zawężające się do koniecznych zabiegów pielęgnacyjnych lub ingerencji projektowych.</p> <p>4. Brak szerokich, rzetelnych inwentaryzacji i innych opracowań dotyczących terenów zieleni w mieście pozwala na przeznaczanie cennych zasobów przyrodniczych pod zabudowę. Z uwagi na wartość przyrodniczą i społeczną tereny zieleni nie powinny być zabudowywane, wartość tą pomoże ocenić pełna dokumentacja inwentaryzacyjna i waloryzacyjna. Na chwilę obecną inwestycje w terenach zieleni prowadzą do kontrowersji wydłużających proces, kończący się często i tak koniecznością opracowań inwentaryzacyjnych i postępowaniem w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Transparentna i szeroka dokumentacja pozwoli na ochronę terenów zieleni, opcjonalne zarządzanie nimi lub rzetelne opracowanie kompensat przyrodniczych dla terenów przeznaczonych na zabudowę.</p>		
17.	<p>Rozdział 7. Cel strategiczny 1. Działanie 1.8 i 1.9 str. 57-58</p> <p>Cel strategiczny 3. Działanie 3.4, str. 62</p>	<p>2. W Poznaniu brak ogrodów społecznych (poza kilkoma inicjatywami dotyczącymi terenów przyprzedszkolnych, szkolnych lub założonych na terenie parku). Grupa aktywistów wolontariuszy od półtora roku ubiega się o możliwość założenia takich ogrodów na ogólnodostępnych terenach zieleni miejskiej.</p> <p>3. Proponuje się przygotowanie programu współpracy inicjatorów ogrodów (nieformalne grupy znajomych/sąsiadów, organizacje pozarządowe, instytucje społeczne, instytucje kultury czy też placówki edukacyjne, które będą miały ochotę na stworzenie wspólnego ogrodu społecznego) z władzami samorządowymi naszego miasta w zakresie budowy ogrodów społecznych na możliwych do udostępnienia terenach zieleni stanowiących własność, współwłasność lub pozostających we władaniu Gminy Miasta Poznań albo Skarbu Państwa.</p> <p>a. Stworzenie spójnej polityki i wizji zieleni w mieście. Zbyt wiele podmiotów w systemie zarządzania zielenią powoduje rozczłonkowanie odpowiedzialności i kompetencji oraz brak orientacji ze strony mieszkańców.</p> <p>b. Pomoc ze strony Wydziału Gospodarki Nieruchomościami w weryfikacji dostępności i</p>	Częściowo	<p>Dodano działanie 1.10, w którym uwzględniono wnioskowane kwestie dotyczące zarządzania zielenią w mieście oraz współpracy z mieszkańcami i organizacjami społecznymi w zakresie inicjatyw i przedsięwzięć dotyczących zieleni miejskiej. Szczegółowe zasady określone w pkt a-j pozostają poza rozstrzygnięciami dokumentu strategicznego, jakim jest Plan Adaptacji.</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>zgodności z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszarów proponowanych przez Grupy Inicjatorów na cele ogrodu.</p> <p>c. Wyznaczenie przez miasto podmiotu odpowiedzialnego za współpracę z ogrodnikami społecznymi. Jego zadaniem będzie m.in. przeprowadzenie mieszkańców przez proces zakładania ogrodu – od konsultacji pomysłu i projektu, po jego realizację. Najlepszą jednostką stworzoną do tego celu wydaje się być Zarząd Zieleni Miejskiej. W statucie tej jednostki jest jednak zapis, że przedmiotem działalności ZZM jest administrowanie urządzonymi terenami zieleni o charakterze parkowym. Należałoby więc w pierwszej kolejności zmienić statut ZZM na taki, jak na przykład istnieje w Statucie Zarządu Zieleni w Krakowie, który zajmuje się miejskimi terenami zieleni zarówno urządzonymi jak i nie urządzonymi.</p> <p>d. Podmiot odpowiedzialny za współpracę z ogrodami społecznymi, stworzy prosty i przyjazny wzorzec umowy użyczenia/porozumienia, która będzie zawierana ze stroną społeczną, i która będzie pozwalała mieszkańcom na bezpłatne korzystanie z przedmiotu użyczenia.</p> <p>e. Posegregowane odpady z terenu ogrodu (poza organicznymi gromadzonymi w kompostowniku) odbierane będą przez firmę utrzymującą czystość na tym terenie w ramach umowy z Miastem.</p> <p>f. Podmiot odpowiedzialny za współpracę z OS wskaże możliwe rozwiązania i zapewni pomoc w dostarczeniu wody i ewentualnie prądu (np. do wykonania potrzebnych prac) na teren ogrodu.</p> <p>g. Podmiot odpowiedzialny za współpracę z OS przygotuje dla powstających ogrodów pomoc materialną t.j. pakiet startowy obejmujący podstawowe narzędzia, właściwe gatunkowo rośliny, zbiorniki na wodę deszczową czy też małą architekturę.</p> <p>h. Podmiot odpowiedzialny za współpracę z OS przygotuje pomoc merytoryczną dla przyszłych ogrodników, czyli miejsce w sieci internetowej z poradnikami oraz kampanię marketingową i informacyjną wśród mieszkańców</p>		

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>i. Podmiot odpowiedzialny za współpracę z OS zorganizuje różnorodne nieodpłatne wydarzenia budujące świadomość społeczną, których tematyka sprzyja poszerzeniu teoretycznej i praktycznej wiedzy z zakresu ogrodnictwa miejskiego.</p> <p>j. W ramach zawartych umów POOS lub jego organizacje partnerskie podejmą próbę pozyskania sponsorów ogrodnictwa społecznościowego.</p> <p>4. Ogrody społeczne służą środowisku i poprawiają klimat miasta. Ilość i dostępność terenów zieleni ma bardzo pozytywny wpływ na jakość życia w mieście. Rośliny przyczyniają się do poprawy jakości powietrza w miastach. Zieleń pomaga walczyć ze smogiem wyłapując pyły zawieszone w powietrzu. Pomaga lokalnie zagospodarować wody opadowe w miejscu, gdzie spada deszcz, zużywając część wody w procesach wegetacyjnych, a część powoli odparowując, przez co poprawia się mikroklimat.</p> <p>Uprawy miejskie to przestrzenie zagospodarowywane i pielęgnowane przez wspólnoty lokalne, które czują się za nie odpowiedzialne. Pozwalają więc na integrację i aktywizację lokalnej społeczności oraz wymianę wiedzy. W przeciwieństwie do popularnych w Polsce ogrodów działkowych teren nie jest podzielony na działki, ale cały stanowi dobro mieszkańców, którzy wspólnie go pielęgnują. Ogródnictwo w mieście jest więc istotnym narzędziem w procesie rewitalizacji społecznej i przestrzennej.</p> <p>Ogrody społeczne cieszą się rosnącą popularnością w innych polskich miastach, zwłaszcza w Warszawie i Krakowie. 6 września 2018 roku Zarządy Zieleni z tych miast uczestniczyły w posiedzeniu Komisji Rewitalizacji Miasta Poznania i przekazały swoje dobre praktyki dotyczące ogrodów społecznych. Podobne rozwiązania należałoby wprowadzić w Poznaniu. W posiedzeniu brała również udział strona społeczna.</p>		
18.	Rozdział 7. Cel strategiczny 2. str. 56-58	<p>2. Potrzeba dodania działania pt. stosowanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się.</p> <p>3. Stosowanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się w nowych inwestycjach. Używanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych, o jasnym zabarwieniu, takich jak,</p>	Częściowo	Dodano zapis w działaniu 1.6 dotyczący nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>np. asfalt porowaty, beton porowaty, epoksydowa wodoprzepuszczalna typu Terra Way, wykonywanych na podbudowach umożliwiających wsiąkanie wody do gruntu. Rozszczelnianie istniejących nawierzchni wodoszczelnych.</p> <p>4 Konieczność stosowania tego typu nawierzchni jest uzasadnionym rozwiązaniem przystosowującym miasto do zmian klimatu (letnie susze, miejskie wyspy ciepła, nagłe opady itp.) i powolnego stepowienia Wielkopolski. Rozwiązania te umożliwiają wykorzystanie wód opadowych także przez roślinność.</p>		<p>Działania celu 2 uwzględniają kompleksowe zarządzanie wodami opadowymi w mieście, a więc także stosowanie odpowiednich nawierzchni.</p>
19.	Rozdział 7. Cel strategiczny 2. str. 56-58	<p>2. Potrzeba dodania działania pt. Stosowanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się.</p> <p>3. Stosowanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się w nowych inwestycjach. Używanie materiałów wodoprzepuszczalnych, o jasnym zabarwieniu, takich jak, np. asfalt porowaty, beton porowaty, szkło łamane. Wykonywanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych na podbudowach umożliwiających przepływ wody. Rozszczelnienie istniejących nawierzchni wodoszczelnych.</p> <p>4. Konieczność stosowania tego typu nawierzchni jako adaptacja do zmian klimatu (retencja i miejskie wyspy ciepła), zwłaszcza zwracając uwagę na problemy z niedostatkiem wody, w tym opadami w Poznaniu.</p>	Częściowo	<p>Dodano zapis w działaniu 1.6 dotyczący nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się. Działania celu 2 uwzględniają kompleksowe zarządzanie wodami opadowymi w mieście, a więc także stosowanie odpowiednich nawierzchni.</p>
20.	Rozdział 7. Cel strategiczny 2. str. 56-58	<p>2. Potrzeba dodania działania pt. Stosowanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się</p> <p>3. Stosowanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się w nowych inwestycjach. Używanie materiałów wodoprzepuszczalnych, o jasnym zabarwieniu, takich jak, np. asfalt porowaty, beton porowaty, szkło łamane. Wykonywanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych na podbudowach umożliwiających przepływ wody. Rozszczelnianie istniejących nawierzchni wodoszczelnych. Zachowanie powierzchni niepokrytej betonem/kostką etc. gdzie to tylko możliwe.</p> <p>4. Konieczność stosowania tego typu nawierzchni jako adaptacja do zmian klimatu (retencja i</p>	Częściowo	<p>Dodano zapis w działaniu 1.6 dotyczący nawierzchni wodoprzepuszczalnych i nienagrzewających się. Działania celu 2 uwzględniają kompleksowe zarządzanie wodami opadowymi w mieście, a więc także stosowanie odpowiednich nawierzchni.</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		miejskie wyspy ciepła), zwłaszcza zwracając uwagę na problemy z niedostatkim wody, w tym opadami w Poznaniu oraz upalne lata.		
21.	Rozdział 7. Cel strategiczny 3. Działanie 3.1. i 3.2. str. 61-62	<p>2. Promowanie przez działanie, potrzeba współpracy międzysektorowej</p> <p>3. Prowadzenie projektów edukujących w zakresie dobrych praktyk dotyczących rozwiązań opartych na naturze (NBS) i błękitno-zielonej infrastruktury. Prowadzenie projektów polegających na projektowaniu i wdrażaniu rozwiązań i obiektów błękitno-zielonej infrastruktury w formie zajęć warsztatowych dla przedstawicieli urzędów, spółdzielni mieszkaniowych, zarządców nieruchomości a także zainteresowanych mieszkańców i studentów (zwłaszcza kierunków inżynierskich) Współpraca w tym zakresie z podmiotami mającymi doświadczenie w zakresie wdrażania takich rozwiązań organizacjami pozarządowymi, szkołami wyższymi itp.</p> <p>4 Działanie miasta za sprawą informowania i prezentowania dobrych praktyk jest niewystarczające. Dużo skuteczniejsze mogą okazać działania praktyczne angażujące mieszkańców np. w ramach warsztatów, projektów współprowadzonych przez miasto i organizacje społeczne. Odsetek tego typu działań jest w Poznaniu wciąż niewystarczający. Umożliwi to wykorzystanie i docenienie potencjału społecznego, który w samym Projekcie Adaptacji Do Zmian Klimatu został uznany za silną stronę miasta. Mieszkańcy Poznania, w tym organizacje pozarządowe, mają dużą wiedzę, doświadczenie i pomysły na działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Informacje umieszczane na stronach organizacji pozarządowych czy osób prywatnych szybciej docierają do innych mieszkańców niż ze stron urzędu miasta. Dobrym przykładem współpracy międzysektorowej może być projekt Connecting Nature realizowany w Poznaniu.</p>	Tak	Uzupełniono opisy działań 3.1 i 3.2. Ponadto zgodnie z ustaleniem „Prognozy oddziaływania na środowisko” Planu Adaptacji dodano informację o współpracy z mieszkańcami w planowaniu i realizacji działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (działanie 1.6).
22.	Rozdział 7. Cel strategiczny 3. Działanie 3.1. i	<p>2. Promowanie przez działanie, potrzeba współpracy międzysektorowej</p> <p>3. Prowadzenie projektów i warsztatów promujących i edukujących w zakresie dobrych praktyk dotyczących rozwiązań opartych na naturze (NBS) i błękitno-zielonej infrastruktury. Prowadzenie projektów polegających na projektowaniu i wdrażaniu rozwiązań i obiektów</p>	Tak	Uzupełniono opisy działań 3.1 i 3.2. Ponadto zgodnie z ustaleniem „Prognozy oddziaływania na

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
	3.2. str. 61-62	<p>błękitno-zielonej infrastruktury w formie zajęć warsztatowych. Współpraca w tym zakresie z podmiotami takimi jak osoby fizyczne i organizacje pozarządowe.</p> <p>4. Działanie miasta za sprawą informowania i prezentowania dobrych praktyk jest niewystarczające. Dużo skuteczniejsze – angażujące mieszkańców jest działanie praktyczne, np. w ramach warsztatów. Odsetek tego typu działań jest w Poznaniu wciąż niewystarczający. Niewykorzystany jest też potencjał w postaci społeczeństwa Poznania, który w samym Projekcie Adaptacji Do Zmian Klimatu został uznany za silną stronę miasta. Mieszkańcy Poznania, w tym organizacje pozarządowe, mają dużą wiedzę, doświadczenie i pomysły na działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Wiele projektów, które w mieście funkcjonują jak np. ogrody społeczne działa z inicjatywy mieszkańców. Informacje umieszczane na stronach organizacji pozarządowych czy osób prywatnych szybciej docierają do innych mieszkańców niż ze stron urzędu miasta. Dobrym przykładem współpracy międzysektorowej może być projekt Connecting Nature realizowany w Poznaniu. Potrzebne jest rozszerzenie tej współpracy.</p>		<p>środowisko” Planu Adaptacji dodano informację o współpracy z mieszkańcami w planowaniu i realizacji działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (działanie 1.6).</p>
23.	Rozdział 7. Cel strategiczny 3. Działanie 3.1. i 3.2. str. 61-62	<p>2. Promowanie przez działanie, potrzeba współpracy międzysektorowej</p> <p>3. Prowadzenie projektów i warsztatów promujących i edukujących w zakresie dobrych praktyk dotyczących rozwiązań opartych na naturze (NBS) i błękitno-zielonej infrastruktury.</p> <p>Prowadzenie projektów polegających na projektowaniu i wdrażaniu rozwiązań i obiektów błękitno-zielonej infrastruktury w formie zajęć warsztatowych. Współpraca w tym zakresie z podmiotami takimi jak osoby fizyczne i organizacje pozarządowe.</p> <p>4. Działanie miasta za sprawą informowania i prezentowania dobrych praktyk jest niewystarczające. Dużo skuteczniejsze – angażujące mieszkańców jest działanie praktyczne, np. w ramach warsztatów, wystaw, akcji/eventów. Odsetek tego typu działań jest w Poznaniu wciąż niewystarczający. Niewykorzystany jest też potencjał w postaci społeczeństwa Poznania, który w samym Projekcie Adaptacji Do Zmian Klimatu został uznany za silną stronę miasta. Mieszkańcy Poznania, w tym organizacje pozarządowe, mają dużą wiedzę, doświadczenie i</p>	Tak	<p>Uzupełniono opisy działań 3.1 i 3.2.</p> <p>Ponadto zgodnie z ustaleniem „Prognozy oddziaływania na środowisko” Planu Adaptacji dodano informację o współpracy z mieszkańcami w planowaniu i realizacji działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (działanie 1.6).</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>pomysły na działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Wiele projektów, które w mieście funkcjonują jak np. ogrody społeczne działa z inicjatywy mieszkańców. Informacje umieszczane na stronach organizacji pozarządowych czy osób prywatnych szybciej docierają do innych mieszkańców niż ze stron urzędu miasta. Dobrym przykładem współpracy międzysektorowej może być projekt Connecting Nature realizowany w Poznaniu. Potrzebne jest rozszerzenie tej współpracy, podobnie jak integracja dzielnic miasta w celu rewaloryzacji oraz pielęgnacji istniejącej zieleni.</p>		
24.	Rozdział 7. Cel strategiczny 3. Działanie 3.5. str. 63	<p>2. Współpraca z wymienionymi podmiotami nie jest wystarczająca, nie wykorzystuje w pełni potencjału poznańskiego społeczeństwa.</p> <p>3. Wzmocnienie i rozszerzenie współpracy z uczelniami wyższymi, Parkiem Technologicznym oraz innymi placówkami badawczymi Poznania. Wzmocnienie i rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz środowiska, ekologii, integracji społeczności lokalnych.</p> <p>4. Niewykorzystany potencjał w postaci społeczeństwa Poznania, który w samym Projekcie Adaptacji Do Zmian Klimatu został uznany za silną stronę miasta. NGO-sy działające już na rzecz ochrony środowiska, zieleni, ekologii często wykonują pracę zbieżną z opracowaniami środowisk akademickich. Działanie osobno zawęża możliwości jednych i drugich. Rozwiązaniem byłyby szersze konsultacje danych projektów, ogólnodostępne warsztaty, debaty i konferencje a także tworzenie interdyscyplinarnych zespołów doradczych w danym obszarze (np. <i>Poznańska Rada ds Zieleni przy Prezydencie</i>). Przy Urzędzie Miasta funkcjonują Komisje Dialogu Obywatelskiego, które również powinny być zaangażowane w tę współpracę.</p>	Tak	<p>Uzupełniono działanie 3.5 i rozdział 8.1.</p> <p>Ponadto zgodnie z ustaleniem „Prognozy oddziaływania na środowisko” Planu Adaptacji dodano informację o współpracy z mieszkańcami w planowaniu i realizacji działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (działanie 1.6).</p>
25.	Rozdział 7. Cel strategiczny 3. Działanie 3.5. str. 63	<p>2. Współpraca z wymienionymi podmiotami nie jest wystarczająca, nie wykorzystuje w pełni potencjału poznańskiego społeczeństwa.</p> <p>3. Wzmocnienie i rozszerzenie współpracy z Parkiem Technologicznym, uczelniami oraz innymi placówkami badawczymi Poznania. Wzmocnienie i rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi.</p>	Tak	<p>Uzupełniono działanie 3.5 i rozdział 8.1.</p> <p>Ponadto zgodnie z ustaleniem „Prognozy oddziaływania na środowisko” Planu Adaptacji</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>4. Niewykorzystany potencjał w postaci społeczeństwa Poznania, który w samym Projekcie Adaptacji Do Zmian Klimatu został uznany za silną stronę miasta. NGO-sy działające już na rzecz ochrony środowiska, zieleni, ekologii często wykonują pracę zbieżną z opracowaniami środowisk akademickich. Działanie osobno zawęży możliwości jednych i drugich. Rozwiązaniem byłyby szersze konsultacje danych projektów, ogólnodostępne sympozja bądź tworzenie interdyscyplinarnych zespołów doradczych w danym obszarze. Przy Urzędzie Miasta funkcjonują Komisje Dialogu Obywatelskiego, które również powinny być zaangażowane w tę współpracę.</p>		<p> dodano informację o współpracy z mieszkańcami w planowaniu i realizacji działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (działanie 1.6).</p>
26.	<p>Rozdział 7. Cel strategiczny 3. Działanie 3.5. str. 63</p>	<p>2. Współpraca z wymienionymi podmiotami nie jest wystarczająca, nie wykorzystuje w pełni potencjału poznańskiego społeczeństwa. 3. Wzmocnienie i rozszerzenie współpracy z Parkiem Technologicznym, uczelniami oraz innymi placówkami badawczymi Poznania. Wzmocnienie i rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi. 4. Niewykorzystany potencjał w postaci społeczeństwa Poznania, który w samym Projekcie Adaptacji Do Zmian Klimatu został uznany za silną stronę miasta. NGO-sy działające już na rzecz ochrony środowiska, zieleni, ekologii często wykonują pracę zbieżną z opracowaniami środowisk akademickich. Działanie osobno zawęży możliwości jednych i drugich. Rozwiązaniem byłyby szersze konsultacje danych projektów, ogólnodostępne sympozja bądź tworzenie interdyscyplinarnych zespołów doradczych w danym obszarze. Przy Urzędzie Miasta funkcjonują Komisje Dialogu Obywatelskiego, które również powinny być zaangażowane w tę współpracę. Powinna być też stworzona możliwość działania dla mieszkańców -wolontariuszy, którzy chcą zmieniać przestrzeń wokół nich.</p>	Tak	<p>Uzupełniono działanie 3.5 i rozdział 8.1. Ponadto zgodnie z ustaleniem „Prognozy oddziaływania na środowisko” Planu Adaptacji dodano informację o współpracy z mieszkańcami w planowaniu i realizacji działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (działanie 1.6).</p>
27.	<p>Rozdział 7. Cel strategiczny 4. Działanie 4.6.</p>	<p>2. Uchwalenie MPZP dla terenów zieleni, w tym systemu klinowo-pierścieniowego, powinno być priorytetem w działaniach adaptacji do zmian klimatu w Poznaniu. Sporządzanie dokumentów planistycznych jest w Poznaniu nie wystarczające. Poznań nie posiada również Strategii Rozwoju Terenów Zieleni jaką opracowała m.in. Bydgoszcz oraz urzędu ogrodnika lub</p>	Częściowo	<p>Dodano działanie 1.10. Zapisano m. in., że strategia określi potrzeby wprowadzenia ochrony prawnej terenów</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
	str. 64	<p>przyrodnika miejskiego (wzorem innych miast)</p> <p>3. Priorytetowe działanie w zakresie ochrony zasobów miasta pod postacią terenów zieleni, zieleni nieurządzonej/nieużytków, z szczególnym naciskiem na system klinowo-pierścieniowy. Sporządzenie strategii rozwoju terenów zieleni – wskazujących kierunki rozwoju i konieczność dążenia do rozwoju terenów zieleni będących łącznikami w ramach systemu przyrodniczego miasta (opracowanie na temat łączników przyrodniczych zostało przygotowane przez MPU ale nie zostało upublicznione). Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, chroniących te zasoby, wykluczających możliwość zabudowy tych terenów oraz ustalających strefę otuliny z dozwoloną zabudowa ekstensywną. Sporządzenie zapisów o braku możliwości zmian MPZP dla terenów cennych z uwagi na adaptację do zmian klimatu, takich jak przede wszystkim tereny zieleni.</p> <p>4 Istnieje pilna potrzeba zachowania istniejących terenów zieleni, które w Projekcie Adaptacji do Zmian Klimatu zostały uznane za cenny potencjał miasta, a jak pokazują przykłady dzielnic takich jak Sołacz, Grunwald, Łazarz, Starołęka, Naramowice mogą zostać zabudowane. Wiele terenów zieleni nie ma uchwalonych MPZP, a tereny, które je mają zostają poddawane zabudowie dzięki zmianom MPZP. System klinowo-pierścieniowy, który jest objęty zapisami ochronnymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest fragmentaryzowany i zabudowywany dzięki zmianom MPZP, a nawet zmianom SuiKZP. Konieczne jest zatem opracowanie <i>Strategii Rozwoju Terenów Zieleni</i> (np. w wersji warsztatowej z udziałem urzędników, ngo's, społeczników, mieszkańców – jak miało to miejsce przy sporządzaniu Strategii Rozwoju Miasta Poznania 2020+) wraz z opracowaniem <i>Systemu łączników terenów zieleni</i> oraz także dążenie do objęcia wszystkich terenów zieleni MPZP. Niezbędne do skoordynowania ochrony terenów zieleni jest też ustanowienie urzędu <i>ogrodnika</i> lub <i>przyrodnika miejskiego</i>.</p>		zieleni. Działanie 4.6 odnosi się do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustaleniami „Prognozy oddziaływania na środowisko Planu Adaptacji” do opisu tego działania dodano zapis szczególnie uwzględnieniu rozwiązań z zakresu zielono-błękitnej infrastruktury. Wskazano także na zapewnienie spójności klinowo-pierścieniowego układu terenów zieleni.
28.	Rozdział 7. Cel	2. Po pierwsze uchwalenie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla terenów zieleni, w tym systemu klinowo-pierścieniowego, powinny być priorytetem w działaniach	Częściowo	Dodano działanie 1.10. Zapisano m. in., że strategia

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
	strategiczny 4. Działanie 4.6. str. 64	<p>adaptacji do zmian klimatu w Poznaniu. Po drugie sporządzanie dokumentów planistycznych jest w Poznaniu nie wystarczające. MPZP powinny być egzekwowane i nie powinny podlegać zmianom.</p> <p>3. Priorytetowe działanie w zakresie ochrony zasobów miasta pod postacią terenów zieleni i nieużytków, z szczególnym naciskiem na system klinowo-pierścieniowy. Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, chroniących te zasoby, wykluczających możliwość zabudowy tych terenów. Sporządzenie zapisów o braku możliwości zmian MPZP dla terenów cennych z uwagi na adaptację do zmian klimatu, takich jak przede wszystkim tereny zieleni.</p> <p>4. Potrzeba zachowania tych terenów które w Poznaniu już istnieją, które w Projekcie Adaptacji do Zmian Klimatu zostały uznane za cenny potencjał miasta, a jak pokazują przykłady dzielnic takich jak Sołacz, Grunwald, Łazarz, Starołęka, Naramowice zagraża im zniszczenie. Wiele terenów zieleni nie ma uchwalonych MPZP, a tereny, które je mają i tak zostają poddawane zabudowie dzięki zmianom MPZP. Nawet system klinowo-pierścieniowy, który jest objęty zapisami ochronnymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest dzielony na fragmenty i w ten sposób zabudowywany dzięki uchwalaniu kilku MPZP zamiast jednego, a nawet zmianom SUIKZP.</p>		określi potrzeby wprowadzenia ochrony prawnej terenów zieleni. Działanie 4.6 odnosi się do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustaleniami „Prognozy oddziaływania na środowisko Planu Adaptacji” do opisu tego działania dodano zapis szczególnym uwzględnieniu rozwiązań z zakresu zielono-błękitnej infrastruktury. Wskazano także na zapewnienie spójności klinowo-pierścieniowego układu terenów zieleni.
29.	Rozdział 7. Cel strategiczny 4. Działanie 4.6. str. 64	<p>2. Po pierwsze uchwalenie MPZP dla terenów zieleni, w tym systemu klinowo-pierścieniowego, powinny być priorytetem w działaniach adaptacji do zmian klimatu w Poznaniu. Po drugie sporządzanie dokumentów planistycznych jest w Poznaniu nie wystarczające. MPZP powinny być egzekwowane i nie powinny podlegać zmianom.</p> <p>3. Priorytetowe działanie w zakresie ochrony zasobów miasta pod postacią terenów zieleni i nieużytków, z szczególnym naciskiem na system klinowo-pierścieniowy. Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, chroniących te zasoby, wykluczających możliwość zabudowy tych terenów. Sporządzenie zapisów o braku możliwości zmian MPZP dla terenów cennych z uwagi na adaptację do zmian klimatu, takich jak przede</p>	Częściowo	Dodano działanie 1.10. Zapisano m. in., że strategia określi potrzeby wprowadzenia ochrony prawnej terenów zieleni. Działanie 4.6 odnosi się do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustaleniami „Prognozy

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>wszystkim tereny zieleni.</p> <p>4. Potrzeba zachowania tych terenów które w Poznaniu już istnieją, które w Projekcie Adaptacji do Zmian Klimatu zostały uznane za cenny potencjał miasta, a jak pokazują przykłady dzielnic takich jak Sołacz, Grunwald, Łazarz, Starołęka, Naramowice zagraża im zniszczenie. Wiele terenów zieleni nie ma uchwalonych MPZP, a tereny, które je mają i tak zostają poddawane zabudowie dzięki zmianom MPZP. Nawet system klinowo-pierścieniowy, który jest objęty zapisami ochronnymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest fragmentaryzowany i zabudowywany dzięki zmianom MPZP, a nawet zmianom SUIKZP.</p>		<p>oddziaływania na środowisko Planu Adaptacji” do opisu tego działania dodano zapis szczególnym uwzględnieniu rozwiązań z zakresu zielono-błękitnej infrastruktury. Wskazano także na zapewnienie spójności klinowo-pierścieniowego układu terenów zieleni.</p>
30.	Plan Adaptacji	<p>1. Prognoza skutków zmian klimatycznych nie uwzględnia wyzwań, jakie te zmiany przyniosą w wymiarze społeczno-gospodarczym, zarówno w skali ogólnokrajowej, jak i regionalnie, a będą miały bezpośredni wpływ na sytuację w Poznaniu np.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dalszy wzrost globalnych migracji z państw dotkniętych klęskami żywiołowymi i konfliktami zbrojnymi; - przemieszczenia ludności na obszarze Polski i UE z obszarów niszczonych w związku z podnoszącym się poziomem morza (w Polsce zagrożone są: Gdańsk, Żuławy, zachodnio-północna Polska); - wzrost cen żywności związany z coraz częstszymi suszami, pożarami i innymi ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi (w Polsce postępujące pustoszczenie woj. wielkopolskiego i woj. łódzkiego); - możliwe ograniczenia w dostawie energii, ze względu na związaną z przedłużającym się brakiem opadów i niskim poziomem wody w rzekach, używanej do chłodzenia bloków energetycznych; - globalny kryzys gospodarczy; <p>Planując systemy adaptacji do zmian klimatu na poziomie lokalnym (miejskim), należy</p>	Nie	<p>Prognoza zagrożeń związanych ze zmianami klimatu odnosi się do problemów pozostających w kompetencji samorządu lokalnego. Migracje, bezpieczeństwo żywnościowe, kryzys gospodarczy – to problemy rozwiązywane na poziomie rządowym. Zaopatrzenie mieszkańców w energię i ciepło jest uwzględnione w Planie Adaptacji (działania 1.3, 1.4 i 1.5). Dane o suszy przedstawiono w załączniku 2 do Planu Adaptacji.</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>uwzględniać również te czynniki, bo stanowią one zagrożenie nie mniej realne do tego, którym są np. upały czy ulewne deszcze na obszarze Poznania.</p> <p>Rażą tego typu stwierdzenia obecne w „Planie adaptacji...” : "W odniesieniu do zagrożenia suszą, w horyzoncie do roku 2050 prognozy nie wskazują na istotne zmiany w stosunku do stanu obecnego."</p> <p>Należałoby podać źródło tego rodzaju tez. Stoją one w sprzeczności z informacjami zawartymi min. w dokumencie „Polityka ekologiczna 2030”, opublikowanym przez Ministerstwo Środowiska, w którym wzrost zagrożenia suszą w województwie wielkopolskim ze względu na zmiany klimatu ocenia się w skali 1-5 na 4, czyli „wysokie”.</p>		<p>Na podstawie scenariuszy klimatycznych stwierdzono, że prognozowane wartości wskaźników opisujących suszę nieznacznie różnią się od wartości tych wskaźników obliczonych dla danych historycznych, niemniej zweryfikowano oceny w rozdz. 5.1.</p>
31.	Plan Adaptacji	<p>W dokumencie brakuje również powiązania działań mających na celu adaptację do zmian klimatu z dążeniem do przeciwdziałania zmianom klimatu, co umożliwiłoby tworzenie i prowadzenie spójnej polityki klimatycznej w wymiarze lokalnym, uwzględniającej zarówno niwelowanie przyczyn jak i negatywnych skutków zmian klimatu, np. polityka lokalna mająca na celu zwiększanie suwerenności żywnościowej, izolacja budynków, która, z jednej strony pozwoli zmniejszyć zapotrzebowanie na energię, a z drugiej, obniżyć emisje gazów cieplarnianych, wsparcie konsumpcji lokalnie produkowanej żywności oraz edukacja promująca ograniczenie nadmiernej konsumpcji mięsa, którego produkcja globalnie ma większy udział w emisji gazów cieplarnianych niż cały transport.</p>	Częściowo	<p>Plan Adaptacji zapewnia integrację działań adaptacyjnych z działaniami na rzecz łagodzenia zmian klimatu. Są to działania jak 1.1-1.5, a także działania edukacyjne. W opisie działania 3.2 uwzględniona jest świadomość energetyczna, dodano także kwestię konsumpcji.</p>
32.	Plan Adaptacji	<p>Brak odniesienia do kwestii bezpieczeństwa żywnościowego. Brak prognoz dotyczących wpływu zmian klimatu na dostęp do żywności, brak danych dotyczących pochodzenia i rodzaju żywności, która obecnie jest konsumowana przez mieszkańców Poznania.</p>	Nie	<p>Prognoza zagrożeń związanych ze zmianami klimatu odnosi się do problemów pozostających w kompetencji samorządu lokalnego. Bezpieczeństwo</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
				żywnościowe – to problem rozwiązywany na poziomie rządowym.
33.	Plan Adaptacji	<p>W dokumencie zbagatelizowana została kwestia zanieczyszczenia powietrza. Mimo katastrofalnego stanu poznańskiego powietrza, zapisy „Planu adaptacji...” sugerują, że problem jest nieznaczący i rozwiąże się sam, dzięki... zmianom klimatycznym, bo mieszkańcy Poznania będą emitować mniej szkodliwych związków, mniej ogrzewając swoje mieszkania. 18 grudnia 2018 roku Poznań znalazł się na 5 miejscu światowego rankingu zanieczyszczenia powietrza w miastach (dane udostępnione przez AirVisual), co jest kolejnym dowodem na to, że problem jest realny i poważny. Aby poziom szkodliwych substancji w powietrzu był alarmująco wysoki, temperatura wcale nie musi osiągać bardzo niskich wartości poniżej zera. Wystarczy spadek temperatury do kilku stopni powyżej zera i sprzyjające warunki atmosferyczne (duża wilgotność, bezwietrzna pogoda), aby pojawił się związany z niskimi emisjami (ogrzewanie indywidualne) smog. Problem smogu w Poznaniu jest na tyle poważny, że nie rozwiążą go nawet bezmroźne zimy. Niska emisja zostanie ograniczona, kiedy więcej gospodarstw domowych zostanie podłączonych do miejskiej sieci ogrzewania centralnego. W raporcie brak dokładnych informacji, jaki procent mieszkań obecnie korzysta z tego typu ogrzewania. Brakuje też informacji na temat rozbudowy sieci i podłączenia kolejnych budynków. W celu ograniczenia zanieczyszczenia powietrza w Poznaniu, miasto powinno rozwijać sieć i dostępność do centralnego ogrzewania i jednocześnie ograniczać ruch samochodowy w tych dzielnicach miasta, które najdotkliwiej cierpią ze względu na smog.</p>	Nie	<p>Problem zanieczyszczeń powietrza nie został zbagatelizowany. Dla zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza – pośrednio związanego z adaptacji do zmian klimatu – zaproponowane zostały działania 1.1-1.5, a także działania związane z rozwojem infrastruktury błękitno-zielonej i edukacyjne.</p>
34.	Plan Adaptacji	<p>1. Uwagę zwraca brak w planie adaptacji odniesień do zagrożeń niezwiązanych bezpośrednio ze zdarzeniami klimatycznymi występującymi na terenie miasta, a związanych z niestabilnością społeczną i ekonomiczną w skali regionalnej i globalnej. Do takich zagrożeń można, w naszym odczuciu, zaliczyć m.in. zwiększenie migracji z obszarów dotkniętych negatywnymi skutkami zmian klimatu oraz ograniczenia w dostawach żywności i paliw kopalnych używanych do</p>	Nie	<p>Prognoza zagrożeń związanych ze zmianami klimatu odnosi się do problemów pozostających w kompetencji samorządu lokalnego. Niestabilność</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>produkcji energii. Brak jest w planie działań związanych z przyjmowaniem uchodźców klimatycznych i działań w kierunku samowystarczalności żywieniowej i energetycznej.</p>		<p>społeczna związana z migracjami globalnymi oraz bezpieczeństwo żywnościowe, to problemy rozwiązywane na poziomie rządowym. Zaopatrzenie mieszkańców w energię jest uwzględnione w Planie Adaptacji (działania 1.3, 1.4 i 1.5).</p>
35.	Rozdział 1.	<p>1. Charakterystyka miasta Poznania: a. W opracowaniu zbyt wiele jest liczb i statystyk (np. "14 pływalni krytych, 6 kąpielisk i pływalni odkrytych, 4 lodowiska, 5 kręgielni, 7 strzelnic", "Powierzchnia Poznania w granicach administracyjnych wynosi 261,9 km²."), a zbyt mało opisów funkcjonowania systemu oraz konkretnych uwarunkowań i zagrożeń. b. Opisy systemu zieleni są, w naszym przekonaniu, zbyt pochwalne i nie zwracają uwagi na problemy. Poznań ma faktycznie "silną podstawę dla kształtowania zielono-błękitnej infrastruktury", jednak w wielu miejscach podstawa ta została osłabiona w ostatnich dziesięcioleciach, szczególnie poprzez postępujące rozczłonkowanie układu pierścieniowego i zabudowę obrzeży układu klinowego. c. We fragmencie na temat produkcji ciepła brakuje opisu struktury źródeł ogrzewania, szczególnie jaka część mieszkań podłączona jest do sieci ciepłowniczej, a jaka jest ogrzewana indywidualnie. Uwaga ta odnosi się do większości diagnozowanych aspektów, szczególnie tych, do których odnoszą się wskaźniki realizacji planu. d. W zakresie prognoz liczby mieszkańców, stosowane są prognozy GUS do 2050, które niestety nie są wiarygodne ze względu na metodykę ich obliczenia, a także nieaktualne dane o zameldowaniach i wymeldowaniach z 2016 roku. W opracowaniu nie wzięto pod uwagę osób</p>	Nie	<p>Ponownie przeprowadzono charakterystykę miasta. a. Zachowano statystyki. Opisy ukierunkowane są na funkcjonowanie miasta. Przedstawiają zagrożenia. b. W opisie systemu przyrodniczego wskazano na problem jego rozczłonkowania. c. Nie podano informacji z uwagi na prowadzone w Poznaniu na trwające zmiany w systemach ogrzewania. d. Dane GUS są danymi referencyjnymi. Plan Adaptacji jest dokumentem strategicznym, określenie</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>niezameldowanych, w tym studentów, obcokrajowców, których wg różnych szacunków jest nawet do 130 tys., które także korzystają z zasobów wody i energii. W planowaniu zapotrzebowania na energię i wodę nie ma znaczenia liczba zameldowań, a liczba osób faktycznie zamieszkujących, która szacowana jest na około 671 tysięcy i rosła w ostatnich latach (źródło: http://www.poznan.pl/mim/info/news/liczba-ludnosci-wpoznaniu,121374.html)</p> <p>e. W opracowaniu brak analizy zaopatrywania miasta w żywność. Jaka część zapotrzebowania jest pokrywana przez żywność produkowaną w regionie, a jaka jest sprowadzana z daleka? W jaki sposób zaopatrzenie w żywność jest odporne na zmiany klimatu i zdarzenia ekstremalne takie jak np. susze występujące w obszarach produkcji żywności konsumowanej w Poznaniu?</p>		<p>zapotrzebowania na energię i wodę zawarte jest w dokumentach programowych („Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania”).</p> <p>e. Bezpieczeństwo żywnościowe pozostaje poza kompetencją samorządu lokalnego.</p>
36.	Rozdział 5.1	<p>2. Główne zagrożenia wynikające ze zmian klimatu</p> <p>a. Brak jest źródeł danych i szczegółów metodyki, według których przypisywane były stopnie zagrożenia lub nie udało nam się tych szczegółów odnaleźć.</p> <p>b. Zanieczyszczenie powietrza jest sklasyfikowane jako “brak zagrożenia”. Czy ma to być rozumiane jako brak przewidywanych zmian w wyniku zmian klimatu, czy jako brak zagrożenia tym czynnikiem? Zagrożenie wydaje się obecnie bardzo wysokie.</p> <p>c. Doprecyzowania wymagałoby, jakiej perspektywy czasowej i do jakiego scenariusza emisji odnosi się tabela 2. Zmiany wskaźników klimatycznych w Poznaniu</p> <p>d. "W odniesieniu do zagrożenia suszą, w horyzoncie do roku 2050 prognozy nie wskazują na istotne zmiany w stosunku do stanu obecnego." Wskazane byłoby podanie źródeł tego i</p>	Częściowo	<p>a. Dodano źródła w przypisie. Plan Adaptacji zawiera wyniki szczegółowych analiz, które przeprowadzono w etapie 2 opracowania tego dokumentu (por. rozdz. 3. Metoda opracowania Planu Adaptacji). Analiza ta przedstawiona jest w załącznik 2 do Planu Adaptacji.</p> <p>b. Ponownie przeanalizowano</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		<p>podobnych stwierdzeń, kluczowych dla oceny zagrożeń.</p> <p>e. W ocenie systemu zieleni wspomniany jest "porównawczo bardzo wysoki wskaźnik – 122,8 m2 terenów zieleni/mieszkańca." Jednocześnie nie wspomina się o tym, że jest wiele obszarów o niedostatecznej ilości zieleni na mieszkańca czy jednostkę powierzchni, szczególnie w obszarze II zwartej zabudowy kwartałowej, w tym na obszarze osiedla Jeżyce.</p>		<p>dane i zweryfikowano ocenę.</p> <p>c. Tabela dotyczy obserwowanych skutków zmian klimatu. Uzupełniono informacje.</p> <p>d. Podano na podstawie danych historycznych (IMGW) i scenariuszy klimatycznych. Analiza ta przedstawiona jest w załącznik 2 do Planu Adaptacji.</p> <p>e. Problem został opisany w rozdz. 5.4. Adekwatnie zaplanowano działania adaptacyjne, w szczególności działanie 1.6, w którym wymieniono także Jeżyce. Ponadto uwzględniając wnioski zgłoszone przez mieszkańców dodano działanie 1.10, które służyć będzie m.in. zapewnieniu dostępu mieszkańców do terenów zieleni.</p>
37.	Rozdział 5.2. oraz rozdz. 6 i 7	<p>3. Wrażliwość Miasta na zmiany klimatu</p> <p>a. W naszej opinii słusznie wydzielono obszary o różnym poziomie wrażliwości, w tym obszar 2:</p>	Nie	W rozdz. 6 zawarte są wizja i cele strategiczne, nie byłoby

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		zwarta zabudowa kwartałowa. Jednak w dalszych częściach dokumentu, szczególnie we fragmencie "Wizja adaptacji Miasta i cele Planu Adaptacji", brak jest odniesień do tego podziału, na przykład w postaci działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości tych obszarów.		poprawne wskazanie określonych przestrzeni, których cele dotyczą. W działaniach, gdzie było to uzasadnione odniesiono się do wyznaczonych jednostek (np. działanie 1.6). Należy wskazać, że wysoki stopień ogólności opisu działania daje szersze możliwości wnioskowania o środki z funduszy zewnętrznych, czym kierowano się w opracowaniu planu działań.
38.	Rozdział 5.3.	<p>4. Potencjał adaptacyjny Miasta:</p> <p>a. Nie jest jasne, w jaki sposób określona była przynależność do kategorii potencjału. Używa się określeń "względnie wysokie" - czego dotyczy względność? Innych miast czy faktycznych potrzeb?</p> <p>b. Potencjał PA7, Systemowość ochrony i kształtowania ekosystemów miejskich (zielono-błękitnej infrastruktury), został oceniony jako wysoki. Dotychczasowa praktyka kształtowania zielono-błękitnej infrastruktury nie wskazuje niestety na wysoki czy wystarczający potencjał adaptacyjny. Zieleń w Poznaniu jest chroniona i rozwijana w sposób niedostateczny, szczególnie w obszarach gęsto zabudowanych.</p> <p>c. "W kategoriach, w których potencjał adaptacyjny oceniono na średnim poziomie potrzebne będzie podjęcie działań adaptacyjnych, aby wzmocnić możliwości reagowania miasta na zagrożenia związane ze zmianami klimatu" - czy to oznacza, że w kategoriach w których</p>	Częściowo	<p>a. Ocena potencjału adaptacyjnego w ośmiu kategoriach była dokonana w trzystopniowej skali (wysoki, średni, niski). Jakie elementy zaliczane były do poszczególnych kategorii opisane są w rozdz. 5.3. „Względność”, która pojawia się w rozdz. 5.4. dotyczy „w stosunku do innych kategorii”.</p> <p>b. Ocena została</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		potencjał adaptacyjny określono jako wysoki, nie są potrzebne działania adaptacyjne?		zweryfikowana. c. Przeredagowano zapis.
39.	Rozdział 5.4.	<p>5. Podatność Miasta na zmiany klimatu</p> <p>a. Zanieczyszczenie powietrza: sformułowanie "w porównaniu z innymi dużymi aglomeracjami miejskimi (np. Kraków) oddziaływanie tego stresora jest w Poznaniu jednak znacznie łagodniejsze." wskazuje, że porównujemy się do miasta, w którym zanieczyszczenie powietrza jest na poziomie katastrofalnym, a powinniśmy porównywać się raczej do poziomów bezpiecznych dla zdrowia. Zanieczyszczenie powietrza obecnie jest w naszej ocenie stresem bardzo silnie oddziałującym na populację, który wymaga zdecydowanych działań zapobiegawczych.</p> <p>b. Zanieczyszczenie powietrza to nie tylko smog. Zanieczyszczenia występują i są szkodliwe dla zdrowia także wtedy, gdy nie ma w powietrzu mgły mieszającej się z pyłami.</p> <p>c. Gospodarka przestrzenna miasta: brak mowy o konieczności poprawy warunków w sektorze II zwartej zabudowy, gdzie jest szczególnie mało zieleni i występuje szczególnie wysokie ryzyko nasilenia miejskiej wyspy ciepła.</p> <p>d. Gospodarka przestrzenna miasta: brakuje refleksji na temat polityk rozwijających układ zieleni i zielono-błękitnej infrastruktury w sposób systemowy na poziomie wykonawczym i gospodarki gruntami, a nie tylko SUIKZP i MPZP.</p>	Częściowo	<p>a. Zweryfikowano ocenę i przeredagowano tekst – zrezygnowano z porównania między miastami.</p> <p>b. Uzupełniono akapit dotyczący podatności zdrowia ludzi na zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>c. W rozdz. 5.2 oraz na mapach zamieszczonych w załączniku 1 do Planu Adaptacji, znajduje się informacja na temat obszarów wrażliwości (w tym zwartej zabudowy) i wskaźników opisujących udział powierzchni biologicznie czynnej i miejskiej wyspy ciepła.</p> <p>d. Refleksja taka jest zawarta w rozdziale 5.4. Dotyczy ona poziomu polityki przestrzennej miasta, wspomniano także o zagrożeniach wynikających w decyzji administracyjnych</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
				wydawanych niezgodnie ze Studium.
40.	Rozdział 6 i rozdział 8.5	<p>6. Wizja adaptacji Miasta i cele Planu Adaptacji:</p> <p>a. W naszym przekonaniu działania są opisane bardzo ogólnie, bez wyszczególnienia konkretnych działań, docelowych wartości wskaźników, terminów realizacji i szacunkowych kosztów. Można traktować tę część planu jako listę postulatów, podczas gdy potrzebny jest konkretny plan działania.</p> <p>b. Wskaźniki nie są bezpośrednio powiązane z działaniami.</p> <p>c. Pożądane wartości wskaźników nie są sprecyzowane, ich wartość docelowa jest określona jako "wzrost" lub "spadek", lecz nie jest określone jak wielki wzrost i spadek ma być osiągnięty w jakim czasie.</p> <p>d. Koszty oszacowane są całościowo na 2 947 400 000 zł. Brak jest precyzyjnego opisu i szacunkowych kosztów poszczególnych działań, stąd nie wiadomo, z czego wynika ta kwota.</p>	Częściowo	<p>a. Ogólny (postulatywny) charakter działań w Planie Adaptacji wynika po pierwsze z faktu, że Plan Adaptacji jest dokumentem strategicznym (kierunkowym). Po drugie wynika z konieczności szerokiego ujmowania działań adaptacyjnych, tak, aby możliwe było elastyczne składanie wniosków o środki zewnętrzne na adaptację. Nie są obecnie znane kryteria konkursów na środki finansowe w zakresie polityki adaptacyjnej UE i krajowej w perspektywie finansowej po 2020 r. Podejście przyjęte w Planie Adaptacji ułatwi wnioskowanie o fundusze.</p> <p>b. Zweryfikowano listę wskaźników.</p> <p>c. Z uwagi na brak danych wprowadzono zapis o</p>

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
				konieczności ustalenia wartości bazowych wskaźników. d. Koszty poszczególnych działań oszacowano w 5 etapie opracowania Plan Adaptacji (por. rozdz. 3 Metoda opracowania Planu Adaptacji). Zrezygnowano z podawania kosztów poszczególnych działań z uwagi na strategiczny charakter dokumentu oraz konieczność elastyczności w związku z wnioskowaniem o środki z funduszy zewnętrznych (por. pkt a).
41.	Rozdział 7. Działania 1.1, 1.2, 1,7	e. Działanie 1.1., 1.2. i 1.7. – propozycje w zakresie transportu są niekompletne i nieprecyzyjne. Brakuje, jak sądzimy, konkretnych celów związanych ze zmniejszeniem udziału podróży samochodami indywidualnymi w ogóle podróży i zwiększeniem udziału podróży pieszo, rowerem i komunikacją publiczną. Brakuje odniesień do istniejących polityk takich jak np. "Program Rowerowy 2017-2022 z perspektywą do roku 2025". Infrastruktura rowerowa nie może być ograniczona do parkingów i wypożyczalni, potrzebna jest spójna sieć, zapisana choćby w programie rowerowym. Konieczne jest też opracowanie kompleksowego programu zrównoważonej mobilności obejmującego całość mobilności a nie tylko transport zbiorowy czy ruch rowerowy.	Nie	Działania 1.1, 1.2, 1.7 kompleksowo odnoszą się do transportu w mieście. Działanie 1.7 bezpośrednio odwołuje się do „Programu Rowerowego 2017-2022 z perspektywą do roku 2025”
42.	Rozdział 7.	f. Działanie 1.3. – brak jest precyzyjnych celów i działań odnoszących się do	Nie	Działanie 1.3. odwołuje się do

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
	Działanie 1.3	obecnego i pożądanego udziału mieszkańców podłączonych do sieci ciepłowniczej w ogóle mieszkańców.		polityki miasta w zakresie zaopatrzenia w ciepło.
43.	Rozdział 7. Działania 1.6, 1.8 i 1.9	g. Działanie 1.6., 1.8 i 1.9. i. Doprecyzowania wymagałyby zakres, cel i termin opracowania dokumentu dotyczącego rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury. Dokument taki powinien, jak się wydaje zawierać instrumenty finansowe i organizacyjne umożliwiające pozyskanie gruntów pod rozwój takiej infrastruktury. ii. Doprecyzowania wymagałyby przestrzenny zasięg działań, na przykład w odniesieniu do MPZP "Jeżyce-Północ" aktualnie w opracowaniu, które są na terenie szczególnie zagrożonym wyspą ciepła i dysponują "odpowiednią ilością "wolnej" przestrzeni". iii. Doprecyzowania wymagałyby, jakie konkretnie działania (w tym wykupy gruntów, zabezpieczenie gruntów przed sprzedażą, urządzenie zielono-błękitnej infrastruktury, plany nasadzeń drzew, ochrona istniejących zadrzewień) są planowane do 2030 roku? iv. Doprecyzowania wymagałyby sposoby projektowania i realizacji nowych i rewitalizowanych terenów zieleni (np. Park Rataje) w sposób zapewniających ochronę przed "stresorami termicznymi" (np. ochrona obecnych zadrzewień, zwiększenie powierzchni zadrzewionej, wprowadzenie obiektów wodnych i wspierających retencję wody)	Częściowo	i. Dodano informacje o zakresie koncepcji, o której mowa w działaniu 1.6. ii. Plan Adaptacji jako dokument strategicznych zachowuje pewien stopień ogólności. iii. Plan Adaptacji nie jest dokumentem programowym. iv. Dodano działanie 1.10. Inwentaryzacji terenów przyrodniczych pozwoli na określenie zagrożeń klimatycznych dla różnorodności biologicznej.
44.	Rozdział 8.5	h. Proponowane modyfikacje listy wskaźników: i. Dla każdego wskaźnika należałoby określić wartość aktualną oraz wartość pożądaną w określonym terminie. ii. Postulujemy dodanie wskaźników o sprecyzowanej lokalizacji, np. powierzchnia terenów zieleni w obszarze 2. Zwarta zabudowa kwartałowa. iii. "Udział osób mieszkających w zasięgu powyżej 300 metrów od terenów zieleni miejskiej o charakterze rekreacyjnym w stosunku do liczby mieszkańców" – ten wskaźnik może zostać doprecyzowany o inne kryteria jakościowe terenów zieleni, jak na przykład rozmiar oraz definicję charakteru rekreacyjnego.	Częściowo	Lista wskaźników została zweryfikowana. i. Dodano zapis o konieczności ustalenia wartości bazowych wskaźników ii. Dodano wskaźnik odnoszący się do terenów - obszarów wrażliwości, o których mowa w rozdz. 5.2.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		iv. "Udział autobusów wykorzystujących napędy i paliwa alternatywne w liczbie wszystkich autobusów komunikacji miejskiej" – doprecyzowania wymagałyby rodzaje paliw i napędów - elektryczne, hybrydowe, biopaliwa? v. Brak wskaźników udziału podróży poszczególnymi środkami transportu (samochodem, rowerem i komunikacją publiczną) w podróżach. vi. Brak wskaźników spójności infrastruktury rowerowej. vii. Wskaźnik "Liczba budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej" powinien być raczej wydzielony od wskaźnika podłączeń do sieci gazowej. Wskaźnik powinien być zdefiniowany jako procent mieszkań, a nie liczba bezwzględna.		iii. Dodano wskaźnik powierzchni. iv. Dodano informację. v. Dodano wskaźnik dot. samochodów indywidualnych i rowerów. vi. Dodano wskaźnik do podróży rowerami. Zrezygnowano z dodatkowych wskaźników dot. sieci rowerowej. vii. Poprawiono.
45.	Plan Adaptacji	1. Udział społeczeństwa w opracowaniu Planu Adaptacji. 2. Bzura, że projekt ten robiono we współpracy z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi. Nie było żadnego NGOsu, który został zaproszony do współpracy, m.in. o tym projekcie nie wiedziało KDO, skupiające te organizacje. Chyba nie rozumiecie co znaczy "współpraca" z NGOsam. Jeśli miałyby być konsultacje pierwsze powinny być po 3 etapie, nie mówiąc o włączeniu ludzi z KDO do współpracy 3. 4. Nie kłamać.	-	Uwag dotyczy procesu opracowania Planu Adaptacji. Nie zgłoszono propozycji zmian w dokumencie.
46.	Rozdział 5.1.	2. Naukowcy podają, że spada ilość dni wietrznych. Oznacza to mniejsze możliwości przewietrzania miasta a przy niewielkich nakładach miasta na zmniejszenie smogu, miastu grozi większa ilość dni z przekroczoną normą stężeń zanieczyszczeń powietrza = częstszy smog 3. zanieczyszczenie powietrza - oznaczyć jako tendencję wzrostową. 4. NIK oraz dane WIOŚ za okres 2005-2018 wskazuje, że poziom zanieczyszczenia powietrza utrzymuje się na podobnym poziomie, z tendencją wzrostową w tym roku, Także za ostatnie 4	Częściowo	Zweryfikowano ocenę dotyczącą zagrożeń związanych z zanieczyszczeniami powietrza. Na podstawie danych Państwowego Monitoringu Środowiska nie

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
		lata wzrósł poziom benzoapirenu. Zapowiadane podwyżki cen opału i ogrzewania nie zmniejszą ilości kopciuchów w mieście do liczby krytycznej ani palenia śmieciami, wzrost ilości importowanych diesli na ulicach miasta, susza, wynikająca z mniejszej ilości dni z opadami, która zwiększy pylenie i napływ zanieczyszczeń z obszaru otoczenia miasta na pewno zintensyfikują smog		stwierdzono wzrostu zanieczyszczenia powietrza (zgodnie z badanymi wskaźnikami, por. Załącznik 2 do Planu Adaptacji).
47.	Rozdział 5.1.	2."Brak kategorii dla których Poznań ma niski potencjał adaptacyjny." - nie zgadza się ze stanem faktycznym. Niski potencjał jest w radnym miasta, dla których ta tematyka jest tabula rasa ub nieistotna z punktu widzenia polityka zainteresowanego kolejnymi wyborami.	Nie	Zgodnie z metodą oceny potencjału adaptacyjnego z zakresie kapitału społecznego został on oceniony jako wysoki. Mimo to w Planie Adaptacji wprowadzono działania służące podniesieniu świadomości mieszkańców (w tym także radnych) na temat potrzeby adaptacji do zmian klimatu.
48.	Rozdział 5.4	2. Akapit "Zanieczyszczenia powietrza"- niestety lekceważenie zjawiska poprzez twierdzenie, że w Krakowie jest gorzej. Mitem jest, że Poznań nie ma problemu w sytuacji, że choćby w listopadzie i grudniu br. przez kilkanaście dni zanieczyszczenie powietrza było ponadnormatywne (Air Quality Index) i znacznie przekraczało poziom zanieczyszczenia w powietrza w Krakowie. Już 56 dni w br miało przekroczone normy, więcej niż we Wrocławiu, Warszawie innych dużych miastach poza Krakowem i Śląskiem. Ryzyko dla mieszkańców wynikające z zanieczyszczonego powietrza jest niedoszacowane. A wg porównawczych szacunków (wobec badań z politechniki wrocławskiej, AGH i Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego) już dzisiaj w związku ze złą jakością powietrza przedwcześnie umiera 700 Poznaniaków rocznie.	Częściowo	Zrezygnowano z porównania pomiędzy miastami. Uzupełniono akapit dotyczący podatności zdrowia ludzi na zanieczyszczenia powietrza.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
49.	Rozdział 6	<p>“W roku 2030 Poznań będzie nowoczesną i funkcjonalną metropolią sprzyjającą zrównoważonemu rozwojowi innowacyjnej gospodarki, przyjazną ludziom i środowisku m.in. dzięki skutecznej adaptacji do zmian klimatycznych” - piękne marzenie, nic nie zapowiada, że tak będzie, bo radni i magistrat nie wykazują zrozumienia dla większości zasygnalizowanych w opracowaniu tematów i problemów. Nie podlizujcie się więc zleceniodawcy projektu</p>	-	Nie zgłoszono propozycji zmian w dokumencie.
50.	Rozdział 7	<p>2. Słabo opisane działanie 1.3. zapomniano o propagacji i instalowaniu w obiektach publicznych systemów wentylacji mechanicznej z rekuperacją i filtrami powietrza, arcy ważne Stwarzanie systemów dofinansowywania działań modernizacyjno-inwestycyjnych - strasznie ogólne. Powinno być - z mechanizmem osłonowym dla osób ze sfery ubóstwa energetycznego. Kompletnie pominięto redukcje smogu komunikacyjnego, który już w skali roku prawie dorównuje smogowi z niskiej emisji, nic o przeciwdziałaniu pyleniu wtórnemu. To powinno być osobne działanie adaptacyjne:</p> <p>3. Działanie redukcja smogu komunikacyjnego- w tym strefy niskiej emisji w śródmieściu, większa strefa spowolnienia ruchu, ograniczanie emisji wtórnej poprzez sprzątanie jezdni i chodników na mokro, zwłaszcza zimą gdy nie ma mrozów (to rekomendacja z Programu Ochrony Powietrza dla Aglomeracji Poznańskiej z 2015r.)</p>	Nie	Zanieczyszczenia komunikacyjne są uwzględnione w Planie Adaptacji (działania 1.1, 1.2 i 17). Plan Adaptacji tylko w pewnym ograniczonym zakresie zajmuje się kwestią zanieczyszczenia powietrza. Kwestii tej poświęcone są inne dokumenty miejski i regionalnej, jak choćby wymieniony Program Ochrony Powietrza dla Aglomeracji Poznańskiej. Plan Adaptacji jest spójny z polityką miasta w zakresie ochrony powietrza. Szczegółowe działania związane z utrzymaniem czystości w mieście są poza rozstrzygnięciami dokumentu strategicznego, jakim jest Plan

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Element Planu Adaptacji, którego dotyczy uwaga /wniosek	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku
				Adaptacji.
51.	Rozdział 8.1	Wdrożenie Planu Adaptacji wymaga udziału mieszkańców Poznania oraz organizacji społecznych, w szczególności działających na rzecz ochrony środowiska oraz wykluczonych grup społecznych. – napiszcie, aby ta władza chciała rozmawiać z NGO-sami, bo nie ma nawet takich widoków na przyszłość.	Częściowo	Uzupełniono działanie 3.5 i rozdział 8.1 w zakresie współpracy z organizacjami społecznymi.
52.	Plan Adaptacji	Powinniście Państwo zadbać o rozwój ogrodów społecznych, łąk kwietnych, ogrodów deszczowych i na dachach budynków, a także o zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych wszędzie tam, gdzie miejskie tereny zielone na to pozwalają.	Tak	Oprócz działań adaptacyjnych 1.6, 1.8, 1.9 dodano działanie 1.10 służące poprawie zarządzania terenami zielni w mieście.